

Ilmiöpohjaista oppia pellon ja puutarhan kasvigeenivaroista

Tervetuloa!

Merja Hartikainen, Luke

Raparperikuulutuksen lähtölaukaus

Tammenahjon koulu, Masku
- opettaja Katja Välimäki, 1. luokka

*Turun Piha- ja puutarhamessut
10.4.2015
"Saadaanko me tulla tänne ensi
vuonnakin?"*

Yläneen yhtenäiskoulun 3-luokka: yläneläisiä vanhoja raparpereja etsimässä -opettaja Marko Aaltonen

Raparperi on kesän mehevä airut

PÖYTÄ/Yläne
Jorma Kaarto

Alkukesän happaman maukkaana herkkuna tunnettua raparperia kasvaa monta eri sorttia. Eroja on niin näössä kuin maussakin: hoikkaa ja vanhaa, makeaa ja hapanta. Alkuaan raparperia käytettiin lääkekasvina. Sitten siitä ryhdyttiin hyödyntämään kiisseleissä, piiraissa ja mehuissa.

Yläneen yhtenäiskoulun 3. luokka vastasi opettaja Marko Aaltonen ja Museomäen Korvan kasvitarhan kanssa valtakunnalliseen raparperikuuluutukseen, hankkeeseen, jonka tarkoituksena on tuottaa tietoa vanhoista suomalaisista kasvilajikkeista.

Kirpää Heinijoki, mieto Kurala

Yläneen koululaisten etsintäluokset on nyt koottu ja tiedot tallennettu Luonnonvarakeskuksen tietokantaan. Etsinnän tuloksena yläneläispihoista ja -puutarhoista löytyi kyläkunnittain neljä erilaista lajiketta: Heinijoki, Uusikartano Keihäskoski ja Kurala. Kasvimaiden omistajia haastateltiin ja kirjattiin ylös raparperin historiaa, taustaa, näköä ja makua.

Tietoja saatiin 16 raparperista kaarden viikon aikana. Isoja raparperereja löytyi kymmenen, pieniä viisi ja keskikokoisia yksi. Muutaman alkuperä tunnetaan 80-90 vuotta taaksepiin.

–Heinijoen raparperi on näistä kirpein, Kurala on maultaan miedoin. Museopuutarhaan vastaituettu pieni ja hapana on Uudenkar-

” Heinijoen raparperi on kirpein, Kurala on maultaan miedoin.

tanon raparperi, kertoo Korvan kasvitarha-aktiivi Anja Koskela.

Vanhoja raparperilajikkeita on koululaisten tekemien haastattelujen perusteella käytetty monipuolisesti. Mehevät varret on hyödynnetty jälkiruokiin ja suuret lehdet rikkakasvien torjuntaan.

–Usein raparperi on siirretty

lapsuudenkodin pihasta omaan pihaan. Raparpereihin liittyy usein selvä tunnelataus: muisto lapsuudenkodista tai mummolasta, kevään tulon maku tai häämaljamehun muisto.

–Oppimisprosessi oli kaikkiaan monipuolinen. Koululaiset oppivat haastattelemaan ja tekemään

havaintoja. Tiedot siirtyivät atk-luokassa näppärästi sähköisille lomakkeille, Koskela kiittelee vanhana opettajana.

Tavoitteena onkin saada oppilaat pysähtymään ja havainnoimaan moniaistisesti viljelykasvien monimuotoisuutta.

Geenivaraoppi-hankkeessa mukana olevan Luonnonvarakeskuksen laboratoriomestari Leena Lohermaan mukaan yhdestä tai

mahdollisesti kahdesta koululaisten Yläneeltä löytämästä harvinaisesta raparperilajikkeesta tehdään kasvin perimä ja geenit selvittävä geenitutkimus, jonka tuloksia voidaan tarvittaessa hyödyntää kasvinjalostuksessa.

Koskelan mukaan valtakunnallinen hanke jatkuu syksyn asti. Kasvitietoja pääsee ilmoittamaan verkko-osoitteessa luke.fi/ilmoita-kasvi

Kolmasluokkalaisten selvittivät Museomäen Korvan kasvitarhan raparperilajikkeita, miten eri lajikkeet poikkeavat ulkomuodoltaan toisistaan.

Anja Koskela,
Yläneen
kotiseutuyhdistys:

”Oppimisprosessi oli kaikkiaan monipuolinen. Oppilaat oppivat haastattelemaan ja tekemään havaintoja.”

Ilmoituksia vanhoista raparpereista saatiin 750 Media kiinnostui, elokuvan tekoa ja DNA-tutkimusta

Maatiaisperunaopastus, Korteniemi

9 koulua: Forssa (3), Tammela, Jokioinen (2), Sastamala, Lammi, Hyvinkää, Espoo ja Hauho

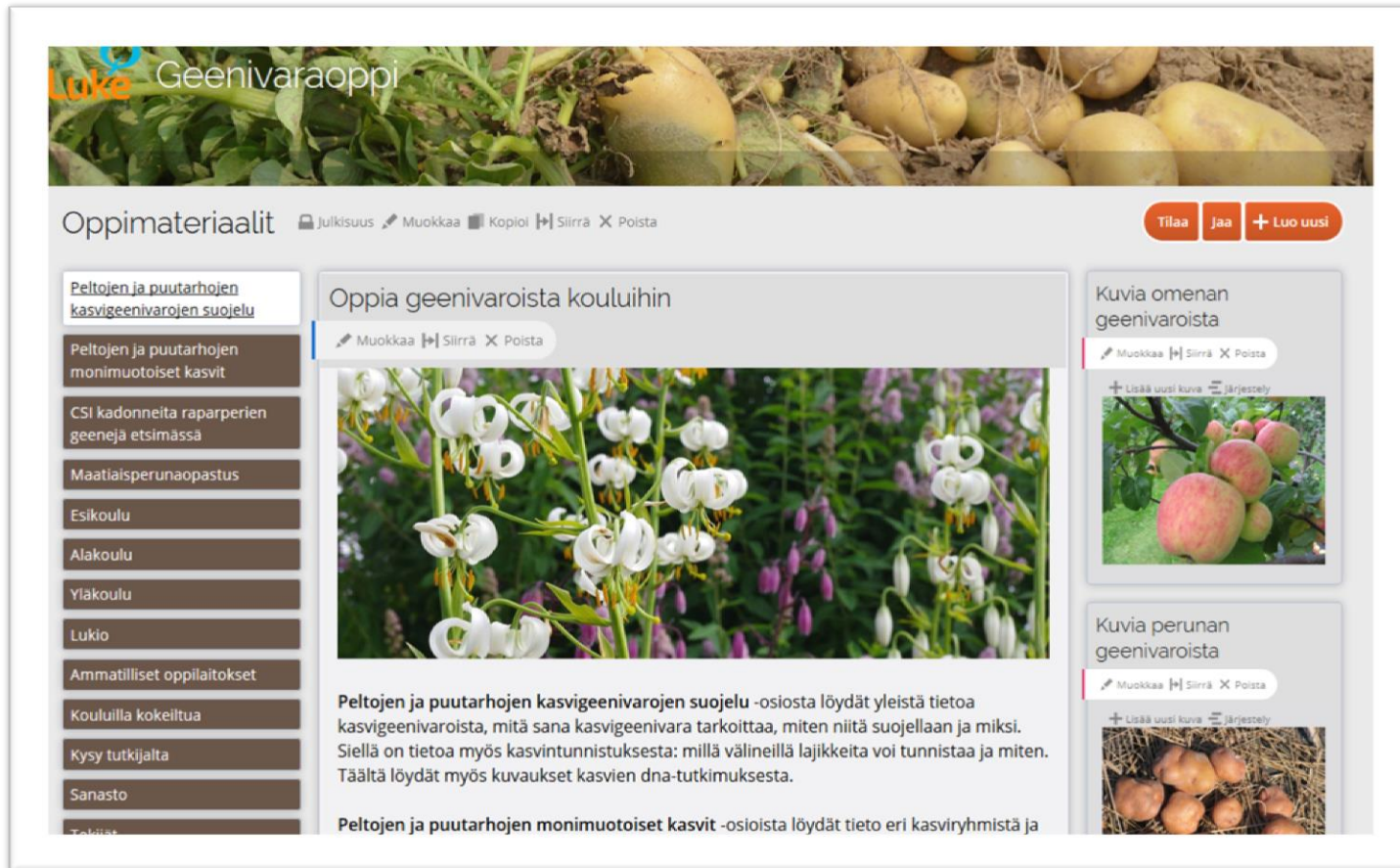
- Syys-lokakuussa
- Alakoulun 4.luokat, 8- ja 9. luokkien kotitalous ja biologia, Kotityö- ja puhdistuspalvelujen perustutkinto
- Yhteensä n. 450 oppilasta

Opettaja Pilvi Mustonen, Heikan koulu:

Maatiaisperunaopastus oli aivan loistava. Oppilaat olivat innostuneita ja kävivät kaikkiin töihin käsiksi reippaasti. Opittiin, mitä maatiaislaji -sana tarkoittaa ja saimme nostaa sekä myöhemmin vielä maistaa keitettyä useampaa eri lajiketta perunaa. Samalla tietenkin keskusteltiin perunoiden erilaisuudesta. Lapset rakastivat Korteniemeä paikkana, ja pyysivät, että pitäisimme siellä koulupäiviä useamminkin. Aihe sopii koulujen opetukseen aivan täydellisen hyvin! Tässä yhdistyvät niin biologia, ympäristötieto kuin kulttuuriperinne!

OPPIMATERIAALIA GEENIVAROISTA:

peda.net/hankkeet/geenivaraoppi/oppimateriaalit

Luke Geenivaraoppi

Oppimateriaalit

Tilaa Jaa + Luo uusi

Peltojen ja puutarhojen kasvigeenivarojen suojelelu

Peltojen ja puutarhojen monimuotoiset kasvit

CSI kadonneita raparperien geenejä etsimässä

Maatiaisperunaopastus

Esikoulu

Alakoulu

Ylakoulu

Lukio

Ammatilliset oppilaitokset

Koululla kokeiltua

Kysy tutkijalta

Sanasto

Tekijät

Oppia geenivaroista kouluihin

Peltojen ja puutarhojen kasvigeenivarojen suojelelu -osiosta löydät yleistä tietoa kasvigeenivaroista, mitä sana kasvigeenivara tarkoittaa, miten niitä suojellaan ja miksi. Siellä on tietoa myös kasvintunnistuksesta: millä välineillä lajikkeita voi tunnistaa ja miten. Täältä löydät myös kuvaukset kasvien dna-tutkimuksesta.

Peltojen ja puutarhojen monimuotoiset kasvit -osiosta löydät tieto eri kasviryhmistä ja

Kuvia omenan geenivaroista

+ Lisää uusi kuva

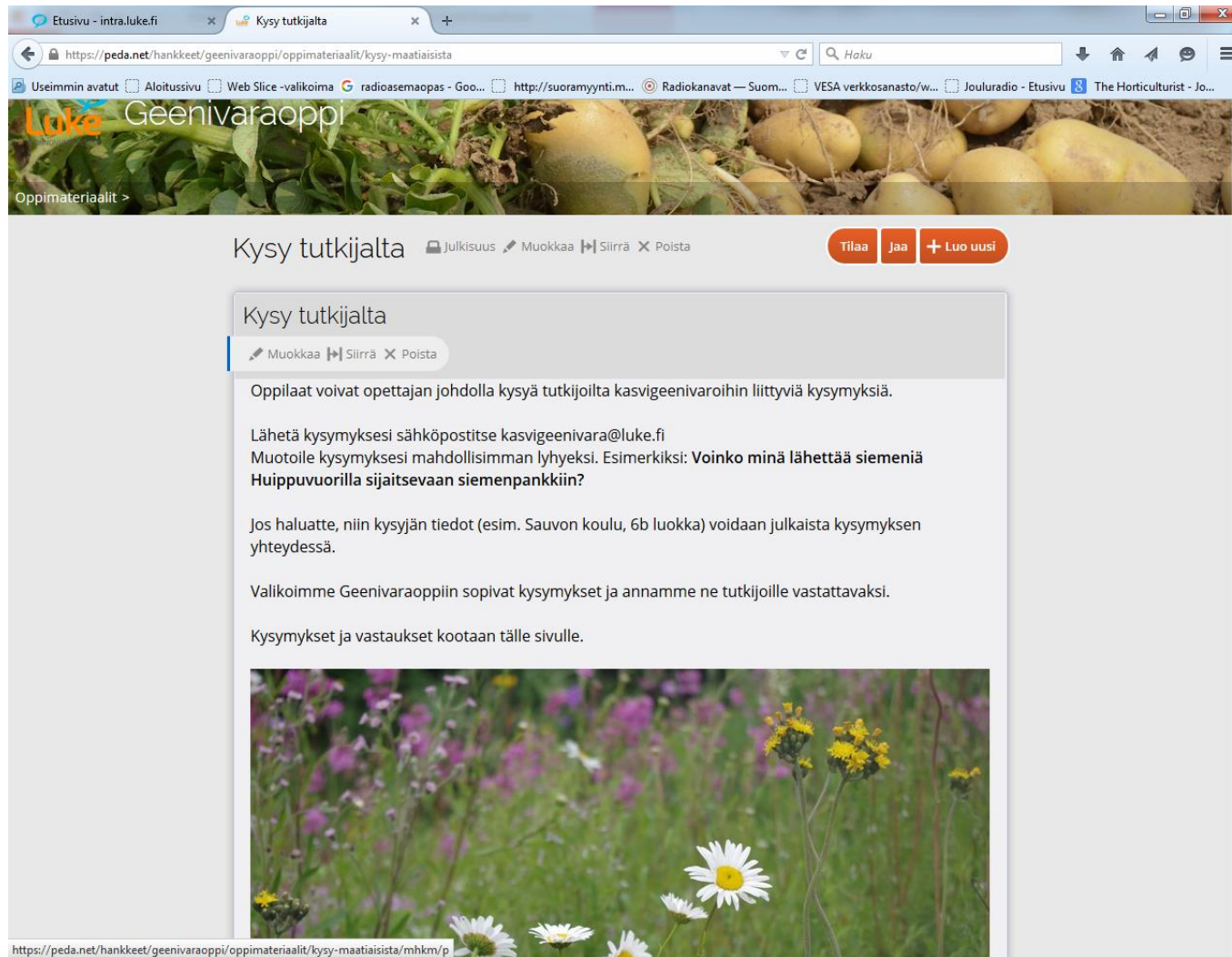
Kuvia perunan geenivaroista

+ Lisää uusi kuva

KYSY TUTKIJALTA (Oppimateriaalit/ Kysy tutkijalta)

Etusivu - intra.luke.fi x Kysy tutkijalta x

https://peda.net/hankeet/geenivaraoppi/oppimateriaalit/kysy-maatiaisista

Useimmin avatut Aloitus sivu Web Slice -valikoima radioasemaopas - Goo... http://suoramyyni.m... Radiokanavat — Suom... VESA verkkosanasto/w... Jouluradio - Etusivu The Horticulturist - Jo...

Luke Geenivaraoppi

Oppimateriaalit >

Kysy tutkijalta

Kysy tutkijalta

Oppilaat voivat opettajan johdolla kysyä tutkijoilta kasvigeenivariin liittyviä kysymyksiä.

Lähetä kysymyksesi sähköpostitse kasvigeenivara@luke.fi
Muotoile kysymyksesi mahdollisimman lyhyeksi. Esimerkiksi: **Voinko minä lähettää siemeniä Huippuvuorilla sijaitsevaan siemenpankkiin?**

Jos haluatte, niin kysyjän tiedot (esim. Sauvon koulu, 6b luokka) voidaan julkaista kysymyksen yhteydessä.

Valikoimme Geenivaraoppiin sopivat kysymykset ja annamme ne tutkijoille vastattavaksi.

Kysymykset ja vastaukset kootaan tälle sivulle.

<https://peda.net/hankeet/geenivaraoppi/oppimateriaalit/kysy-maatiaisista/mhkm/p>

PÄIVÄN OHJELMA

9.30-11.00 esityksiä, 20 min ja 10 min keskustelua

- Science quest -geenivaratyöpaja yläkoulun oppilaille
- Ilmiöpohjaista oppia kasvigeenivaroista yläkoulun kuvataiteessa ja kotitaloudessa
- Kasvigeenivarat yläkoulun biologiassa ja maantiedossa

11.00 Maatiaisnäyttely ja pieni geenivarakierros Mustialan alueella

12.15-13.00 Lounas

13.00-14.00 esityksiä

- Pirkanmaan Perinnepihan teemaopastukset koululaisille -esittely
- Tutkimuksellisesta oppimisesta

14.00 Kahvi

14.15-15.45 Työpajat:

- Tutkimuksellisen oppimisen lähestymistapoja käytännössä
- DNA:n eristäminen kasveista

15.45 Lopuksi

16.00 Lähtö Korteniemen perinnetilalle, Tammela Korteniementie 270, 31350 Liesjärvi

16.30 Päivällinen Korteniemessä

17.00–18.00 Opastettu maatiaisvieros

20.10.2015

© Luonnonvarakeskus

PÄIVÄN TAVOITE

- ❖ Saada ideoita geenivaraopetukseen
- ❖ Saada tukea opetusmateriaalin tekoon
- ❖ Viihtyä yhdessä 😊
- ❖ Oppia geenivaroista ja tutkivasta oppimisesta uusia asioita

Kiitos!

